

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE UNIJE

EVROPSKA KOMISIJA

Smernice za uporabo Direktive Sveta 2004/113/ES na področju zavarovanja v skladu s sodbo Sodišča Evropske unije v zadevi C-236/09 (Test-Achats)

(Besedilo velja za EGP)

(2012/C 11/01)

1. UVOD

1. Člen 5 Direktive Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi ⁽¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva) ureja uporabo aktuarskih faktorjev, ki se nanašajo na spol pri zagotavljanju zavarovanj in drugih z njimi povezanih finančnih storitev. Člen 5(1) določa, da v nobeni novi pogodbi, sklenjeni po 21. decembru 2007, uporaba spola kot aktuarskega faktorja pri izračunavanju premij in dajatev nima za posledico razlik v premijah in dajatvah oseb (v nadaljnjem besedilu: določba o enakih pogojih za oba spola). Člen 5(2) določa izjemo od navedene določbe, saj državam članicam omogoča ohranitev sorazmernih razlik v premijah in dajatvah oseb, kadar se spol, na podlagi ustreznih in točnih aktuarskih in statističnih podatkov, uporablja kot odločilni dejavnik pri oceni tveganja.
2. Sodišče Evropske unije je v sodbi, ki jo je izdalo 1. marca 2011 ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: sodba v zadevi Test-Achats), razveljavilo člen 5(2) z učinkom od 21. decembra 2012. Sodišče Evropske unije meni, da je namen člena 5(2), ki omogoča državam članicam časovno neomejeno ohranitev izjeme od določbe o enakih pogojih za oba spola iz člena 5(1), v nasprotju z doseganjem cilja enakega obravnavanja moških in žensk pri izračunavanju premij in dajatev, kar je namen Direktive v skladu z določbami zakonodajalca na področju zavarovanja, zato je navedeni člen nezdrumljiv s členoma 21 in 23 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.
3. Vse države članice trenutno omogočajo razlikovanje na podlagi spola za vsaj eno vrsto zavarovanja. Zlasti lahko zavarovalnice v vseh državah članicah uporabljajo spol kot dejavnik pri oceni tveganja pri življenjskem zavarovanju ⁽³⁾. Sodba v zadevi Test-Achats bo zato imela posledice v vseh državah članicah.
4. Namen teh smernic je lažanje izvrševanja sodbe v zadevi Test-Achats na nacionalni ravni. Vendar pa stališče Komisije ne posega v morebitno prihodnjo razlago Sodišča Evropske unije v zvezi s členom 5.

2. SMERNICE

5. Od 21. decembra 2012 je treba določbo o enakih pogojih za oba spola iz člena 5(1) uporabljati brez morebitnih izjem v zvezi z izračunavanjem premij in dajatev oseb v novih pogodbah.

⁽¹⁾ UL L 373, 21.12.2004, str. 37.

⁽²⁾ Sodba z dne 1. marca 2011 v zadevi C-236/09 (UL C 130, 30.4.2011, str. 4).

⁽³⁾ Podrobnejše informacije o nacionalni zakonodaji in praksah zavarovalnic so v prilogah 1 in 2.

2.1 Vpliv sodbe v zadevi Test-Achats – zadevne pogodbe

2.1.1 Člen 5(1) naj se uporablja brez odstopanja od 21. decembra 2012

6. Sodišče Evropske unije je v sodbi v zadevi Test-Achats sklenilo, da je treba člen 5(2) Direktive šteti za neveljavnega od izteka ustreznega prehodnega obdobja, ki se konča 21. decembra 2012 ⁽¹⁾. To pomeni, da je treba člen 5(1) od navedenega dne uporabljati brez odstopanj.

2.1.2 Člen 5(1) se uporablja le za nove pogodbe

7. Prehodno obdobje je treba razlagati v skladu s ciljem Direktive, kot je izražen v členu 5(1) in ki določa, da se določba o enakih pogojih za oba spola uporablja samo za nove pogodbe, sklenjene po izteku roka za prenos Direktive dne 21. decembra 2007. V skladu z obrazložitvijo iz uvodne izjave 18 Direktive je cilj te določbe izogibanje nenadnemu prilagajanju trga. Sodba v zadevi Test-Achats tega cilja ne spreminja niti ne vpliva na uporabnost določbe o enakih pogojih za oba spola le za nove pogodbe, kot to določa člen 5(1). Sodba v zadevi Test-Achats pomeni, da je treba to določbo za nove pogodbe, sklenjene od 21. decembra 2012, uporabljati brez izjem zaradi neveljavnosti člena 5(2) od navedenega dne.
8. Iz uveljavljene sodne prakse izhaja, da je treba zaradi enotne uporabe prava Evropske unije in načela enakosti pomen izrazov in področje uporabe določb prava Evropske unije, ki se izrecno ne sklicujejo na pravo držav članic, običajno razlagati neodvisno in enotno po vsej Evropski uniji ⁽²⁾.
9. V direktivi ni opredeljen koncept „nova pogodba“ in v njej tudi ni sklicevanj na nacionalne predpise, kar zadeva pomen, ki se uporablja za takšne izraze. Ta koncept bi bilo zato treba za namene uporabe Direktive razumeti kot določen avtonomni koncept prava Evropske unije, ki ga je treba enotno razlagati po vsej Uniji. Ta enotna razlaga ustreza namenu Direktive na področju zavarovanja, in sicer izvajanju določbe o enakih pogojih za oba spola po izteku prehodnega obdobja. Koncept „nova pogodba“ iz člena 5(1) je bistven za izvajanje te določbe v praksi. Različne razlage tega koncepta, ki temeljijo na predpisih nacionalnega pogodbenega prava, bi povzročile tveganje zaradi različnih prehodnih obdobji, ki bi odložila splošno uporabo določbe o enakih pogojih za oba spola, in zaradi neenakih pogojev za zavarovalnice. To bi oslabilo cilj, ki ga zasleduje Direktiva s splošnim jamčenjem enakega obravnavanja žensk in moških po državah članicah v zvezi s premijami in dajatvami oseb od istega dne, kot je določen v členu 5(1) ⁽³⁾.
10. Za izvajanje člena 5(1) je treba jasno razlikovati med veljavnimi in novimi pogodbami. Razlikovanje mora zadovoljiti potrebo po pravni varnosti ter temeljiti na merilih, ki se izogibajo neupravičenemu poseganju v veljavne pravice in ohranjajo legitimna pričakovanja pogodbenih strank. Ta pristop je usklajen s ciljem Direktive glede preprečevanja nenadnih prilagajanj trga z omejevanjem uporabe določbe o enakih pogojih za oba spola le na nove pogodbe.
11. Zato se določba o enakih pogojih za oba spola v skladu s členom 5(1) uporabi vsakič: a) ko se sklene pogodba, h kateri morata stranki izrecno podati soglasje, vključno s soglasjem k spremembi veljavne pogodbe, in b) ko stranka, ki zadnja poda soglasje, potrebno za sklenitev pogodbe, to stori po 21. decembru 2012.

⁽¹⁾ Točka 33 sodbe.

⁽²⁾ Prav pred kratkim potrjeno v sodbi Sodišča Evropske unije z dne 18. oktobra 2011 v zadevi C-34/10, *Oliver Brüstle proti Greenpeace e.V.*, točka 25. Glej tudi zadevo 327/82, *Ekro*, Recueil 1984, str. 107, točka 11; zadevo C-287/98, *Linster*, Recueil 2000, str. I-6917, točka 43; zadevo C-5/08, *Infopaq International*, ZOdl. 2009, str. I-6569, točka 27, in zadevo C-467/08, *Padawan*, ZOdl. 2010, str. I-0000, točka 32.

⁽³⁾ Zelo ozka opredelitev koncepta nove pogodbe, ki širi možnost uporabe spola kot dejavnika za oceno tveganja z učinkom na premije in dajatve oseb, bi ogrozila cilj iz člena 5(1) o izključitvi takšne uporabe najpozneje od izteka prehodnega obdobja. Razlike v razlagi med državami članicami bi bilo še naprej nemogoče uskladiti z zahtevo po neodvisni in enotni razlagi teh izrazov, ki so bistveni za področje uporabe in pomen Direktive.

12. Zato je treba kot nove pogodbe, ki morajo tako upoštevati določbo o enakih pogojih za oba spola, šteti naslednje pogodbe ⁽¹⁾:
- (a) pogodbe, prvič sklenjene od 21. decembra 2012 naprej ⁽²⁾. Zato bodo morale ponudbe, dane pred 21. decembrom 2012, sprejete pa pozneje, upoštevati določbo o enakih pogojih za oba spola;
 - (b) sporazumi strank, sklenjeni od 21. decembra 2012 naprej, za podaljšanje veljavnosti pogodb, sklenjenih pred navedenim dnem, ki bi sicer prenehale veljati.
13. Nasprotno pa se ne bi smeli šteti za nove pogodbe naslednji primeri ⁽³⁾:
- (a) samodejno podaljšanje veljavnosti že veljavne pogodbe, če v določenem roku v skladu s pogoji navedene že veljavne pogodbe ni podano nobeno obvestilo, npr. o odstopu od pogodbe;
 - (b) prilagoditev posameznih sestavin veljavne pogodbe, kot so spremembe premij, na podlagi vnaprej določenih parametrov, če soglasje imetnika zavarovalne police ni potrebno ⁽⁴⁾;
 - (c) sklenitev zavarovanja, dodatnega zavarovanja ali nadaljevanja zavarovanja s strani imetnika police, katere pogoji so bili dogovorjeni s pogodbami, sklenjenimi pred 21. decembrom 2012, če se takšna polica uveljavi z enostransko odločitvijo imetnika police ⁽⁵⁾;
 - (d) sam prenos zavarovalnega portfelja z ene zavarovalnice na drugo, ki ne bi smel spremeniti statusa pogodb, vključenih v ta portfelj.

2.2 S spolom povezane zavarovalne prakse, ki so še naprej mogoče

14. S členom 5(1) je prepovedan vsak rezultat, s katerim bi nastale razlike v premijah in dajtevah oseb zaradi uporabe spola kot dejavnika pri izračunavanju premij in dajatev. Ni pa prepovedana uporaba spola kot dejavnika pri oceni tveganja na splošno. Takšna uporaba je dovoljena pri izračunavanju premij in dajatev na skupni ravni, če ni vzrok za razlikovanje na individualni ravni. Na podlagi sodbe v zadevi Test-Achats je zato še naprej mogoče **zbirati, hraniti in uporabljati dejavnik spola** ali informacije v zvezi s spolom v okviru teh omejitev, in sicer:
- **za rezervacije in interno določanje cen:** zavarovalnice smejo še naprej zbirati in uporabljati dejavnik spola za interno oceno tveganja, zlasti za ureditev tehničnih pogojev v skladu s pravili o plačilni zmožnosti zavarovalnic in za spremljanje njihove zbirke portfeljev z vidika skupnega določanja cen,
 - **za določanje cen pozavarovanja:** pozavarovalne pogodbe so pogodbe med zavarovalnico in pozavarovalnico. Še naprej je mogoče uporabljati spol pri določanju cen teh proizvodov, če niso vzrok za individualno razlikovanje na podlagi spola,
 - **za trženje in oglaševanje:** v skladu s členom 3(3) se Direktiva ne uporablja za medijske vsebine in oglaševanje in člen 5(1) ureja le izračunavanje premij in dajatev oseb. Zato lahko zavarovalnice še naprej uporabljajo trženje in oglaševanje za vpliv na zbirko portfeljev, na primer z osredotočanjem oglaševanja bodisi na moške bodisi na ženske. Vendar pa zavarovalnice ne smejo zavrniti dostopa do posebnega proizvoda zaradi spola osebe, razen če so izpolnjeni pogoji člena 4(5) ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Ta seznam primerov, opredeljenih na podlagi njihovega pomena v praksi, ni izčrpen.

⁽²⁾ Na primer, če se zavarovanec odloči za zamenjavo zavarovalnice, da bi izkoristil določbo o enakih pogojih za oba spola.

⁽³⁾ Ta seznam primerov, opredeljenih na podlagi njihovega pomena v praksi, ni izčrpen.

⁽⁴⁾ Na primer odstotno zvišanje premije na podlagi škodnega dogodka.

⁽⁵⁾ Na primer, če želi zavarovanec zvišati znesek, vložen v proizvod življenjskega zavarovanja.

⁽⁶⁾ V skladu s to določbo so dovoljene razlike v obravnavanju, kadar zagotavljanje blaga ali storitev izključno ali predvsem predstavnikom ali predstavnicam enega spola upravičuje zakonit cilj ter so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna.

- **za oceno tveganja pri življenjskem in zdravstvenem zavarovanju:** določba o enakih pogojih za oba spola pomeni, da za isto zavarovalno polico ne sme biti razlik v premijah in dajatvah le zato, ker sta osebi različnega spola. Vendar pa obstajajo drugi dejavniki tveganja, npr. zdravstveno stanje ali družinska zgodovina, na podlagi katerih je razlikovanje mogoče in pri oceni katerih zavarovalnice morajo upoštevati dejavnik spola zaradi določenih razlik v telesni zgradbi moških in žensk ⁽¹⁾.

15. Komisija tudi meni, da je pod pogoji iz člena 4(5) Direktive zavarovalnicam še naprej omogočeno ponujati proizvode, namenjene posameznemu spolu (ali možnosti v pogodbah), za zajem pogojev, ki se izključno ali v prvi vrsti nanašajo na osebe moškega ali ženskega spola ⁽²⁾. Vendar pa te možnosti ni za nosečnost in materinstvo zaradi posebnega mehanizma solidarnosti, uvedenega s členom 5(3).

2.3 Uporaba drugih dejavnikov pri oceni tveganja

2.3.1 Dejavniki v zvezi s spolom – vprašanje posredne diskriminacije

16. Sodba v zadevi Test-Achats obravnava le uporabo spola kot dejavnika pri oceni tveganja, ne pa tudi dopustnosti drugih dejavnikov, ki jih uporabljajo zavarovalnice. Vendar pa, kot določa člen 2(b) Direktive, pride do posredne diskriminacije, če dozdevno nevtralni dejavnik tveganja postavi osebe enega spola v posebej neugoden položaj. V nasprotju z neposredno diskriminacijo je mogoče posredno diskriminacijo upravičiti, če je njen namen legitim ter so sredstva za njeno doseganje ustrezna in potrebna.
17. Uporaba dejavnikov tveganja, ki so lahko povezani s spolom, je zato še naprej mogoča, če gre dejansko za prave in samostojne dejavnike tveganja ⁽³⁾.

2.3.2 Dejavniki, ki niso povezani s spolom

18. Sodba v zadevi Test-Achats obravnava le uporabo dejavnika spola, kadar so bile zadevne situacije moških in žensk kot primerljive določene z zakonodajo. Ne vpliva na uporabo drugih dejavnikov pri oceni tveganja, kot sta starost in invalidnost, kar trenutno na ravni EU ni urejeno.
19. Sodišče Evropske unije v sodbi v zadevi Test-Achats poudarja, da „(...) načelo enakega obravnavanja zahteva, naj se primerljivi položaji ne obravnavajo različno in naj se različni položaji ne obravnavajo enako, razen če je tako obravnavanje objektivno utemeljeno, in da je treba primerljivost položajev ocenjevati glede na vsebino in namen ukrepa EU, ki je podlaga za zadevno razlikovanje (...)“ ⁽⁴⁾.
20. Uporaba dejavnikov starosti in invalidnosti bi bila še naprej dovoljena na podlagi predloga Direktive o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost ⁽⁵⁾, saj se ne bi štela za diskriminatorno. Če zakonodajalec določa, da posebna praksa pod določenimi pogoji ni diskriminatorna, s tem ne določa odstopanja od načela enakega obravnavanja primerljivih položajev (ki bi lahko bilo dopustno le v prehodnem obdobju). Bolj kot to upošteva načelo enakega obravnavanja s priznavanjem, da zadevni položaji niso primerljivi in se jih ne bi smelo obravnavati različno (ali da je kljub primerljivosti različno obravnavanje teh položajev objektivno upravičeno).

⁽¹⁾ Na primer družinska zgodovina raka na dojki nima enakega vpliva na zdravstveno tveganje za moškega ali za žensko (in za oceno tega vpliva je treba vedeti, ali je oseba ženska ali moški). Prekomerna telesna teža je dejavnik tveganja, pri katerem se meri razmerje med pasom in boki, ki je za ženske in moške različno. Podrobnejši seznam primerov je v Prilogi 3.

⁽²⁾ Na primer rak na prostati, dojki ali maternici.

⁽³⁾ Na primer cenovno razlikovanje, ki temelji na velikosti avtomobilskega motorja na področju zavarovanja motornih vozil, bi moralo ostati mogoče, četudi po statističnih podatkih moški vozijo avtomobile z močnejšimi motorji. To pa ne bi veljalo v primeru razlikovanja na podlagi velikosti ali teže osebe v zvezi z zavarovanjem motornih vozil.

⁽⁴⁾ Glej točki 28 in 29 sodbe v zadevi Test-Achats.

⁽⁵⁾ COM(2008) 426 konč. V nasprotju z Direktivo navedeni predlog ne vsebuje splošnih načel, kot je določba o enakih pogojih za oba spola, v skladu s katerimi uporaba dejavnikov starosti in invalidnosti ne bi smela biti vzrok za različne premije ali dajatve. Cilj zadevne določbe je bolj priznavanje tega, da na primer dve osebi različne starosti nista v primerljivem položaju glede življenjskega zavarovanja in da sorazmerne razlike v obravnavanju na podlagi temeljite ocene tveganja zato ne pomenijo diskriminacije.

2.4 Zavarovanje in poklicne pokojnine

21. Nekateri zavarovalni proizvodi, kot so rente, prispevajo k upokojitvenim dohodkom. Vendar pa Direktiva ureja le zavarovanje in pokojnine, ki so zasebni, prostovoljni in ločeni od delovnega razmerja, zaposlitve in poklica, saj so izrecno izključeni z njenega področja uporabe ⁽¹⁾. Enako obravnavanje žensk in moških v zvezi s poklicnimi pokojninami ureja Direktiva 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (preoblikovano) ⁽²⁾.
22. Nekatere sheme poklicnih pokojnin določajo plačilo za pravice v posebni obliki, kot so rente. V takšnem primeru bo za zadevno shemo veljala Direktiva 2006/54/ES, četudi se shema zanaša na zavarovalnico za izplačilo pravic. Nasprotno pa položaj posameznega delavca, ki je sklenil pogodbo o zavarovanju neposredno z zavarovalnico brez posredovanja delodajalca, na primer za preoblikovanje pavšalnega zneska v rento, ureja Direktiva. Člen 8(1)(c) Direktive 2006/54/ES posebej določa, da se navedena direktiva ne uporablja za zavarovalne pogodbe, ki jih sklenejo delavci in v katerih delodajalec ni pogodbeni stranka.
23. Člen 9(1) Direktive 2006/54/ES omogoča določanje različnih ravni pravic za moške in ženske, če jih upravičujejo aktuarski faktorji za izračune. Komisija meni, da sodba v zadevi Test-Achats nima pravnih posledic za to določbo, ki se uporablja v drugačnem in jasno ločenem okviru poklicnih pokojnin in ki je tudi oblikovana drugače kot člen 5(2) Direktive. Dejansko se na podlagi člena 9(1)(h) Direktive 2006/54/ES določanje različnih pravic za moške in ženske ne šteje za diskriminatorno, če ga upravičujejo aktuarski podatki.

3. SPREMLJANJE SMERNIC

24. Države članice morajo sprejeti ukrepe na podlagi sodbe v zadevi Test-Achats in prilagoditi svojo zakonodajo pred 21. decembrom 2012 za zagotovitev, da bodo zavarovalnice uporabljale določbo o enakih pogojih za oba spola, kot to določa sodba. Komisija bo spremljala razmere, kar bo zagotovilo, da bo v nacionalni zakonodaji na področju zavarovanja po navedenem dnevu popolnoma upoštevana sodba, in sicer na podlagi meril iz teh smernic.
25. Komisija bi želela spodbuditi konkurenčne in inovativne sektorje, kot je zavarovalniški sektor, da se ustrezno prilagodijo in potrošnikom ponudijo privlačne proizvode ne glede na spol brez neupravičenega vpliva na splošne ravni cen. Še naprej bo budno spremljala razvoj zavarovalniškega trga z namenom odkrivanja morebitnih neupravičenih zvišanj cen zaradi sodbe v zadevi Test-Achats, tudi glede na orodja, ki so na voljo v konkurenčnem pravu ⁽³⁾, v primeru domnevnega protikonkurenčnega ravnanja.
26. Komisija bo leta 2014 poročala o izvajanju sodbe v zadevi Test-Achats v nacionalnem pravu in zavarovalniški praksi v okviru bolj splošnega poročila o izvajanju Direktive.

⁽¹⁾ Uvodna izjava 15 in člen 3(4) Direktive. Za skupinske pogodbe na področju zdravstvenega in nezgodnega zavarovanja se Direktiva zato ne uporablja.

⁽²⁾ UL L 204, 26.7.2006, str. 23.

⁽³⁾ Veljavna Uredba o skupinskih izjemah na področju zavarovalništva (Uredba Komisije (EU) št. 267/2010 z dne 24. marca 2010 o uporabi člena 101(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije za nekatere skupine sporazumov, sklepov in usklajenih ravnanj v zavarovalniškem sektorju (UL L 83, 30.3.2010, str. 1)) vsebuje izjemo, ki zavarovalnicam pod določenimi pogoji omogoča izmenjavo določenih oblik podatkov prek skupnih zbirk, preglednic in študij. Izjema se zlasti ne nanaša na sporazume o kosmatih premijah. Uredba o skupinskih izjemah na področju zavarovalništva bo prenehala veljati 31. marca 2017 in Komisija jo bo pred tem pregledala, da bi ocenila, ali je novo podaljšanje še vedno upravičeno.

PRILOGA 1

Uporaba spola kot dejavnika ocenjevanja v skladu z nacionalnim pravom (a)

Država	Življenjsko zavarovanje	Zasebno zdravstveno zavarovanje	Hipotekarna posojila	Zavarovanje motornih vozil	Potovalno zavarovanje	Invalidnost Zavarovanje dohodka	Potrošniško posojilo	Rentni proizvodi	Nezgodno zavarovanje	Kreditne kartice	Depozitni računi	Zavarovanje posojila	Stanovanjsko zavarovanje	Zasebno zavarovanje odgovornosti	Zavarovanje za dolgotrajno oskrbo	Zavarovanje za hudo bolezen
Avstrija	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Belgija	da	ne (2)	ne (2)	ne	ne (2)	ne	ne (2)	da	ne (2)	ne (2)	ne (2)	ne (2)	ne (2)	ne (2)	ne (2)	ne
Bolgarija	da	da	n.r.	ne	n.r.	n.r.	n.r.	da	ne	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da
Ciper	da	ne	ne (2)	ne	ne (2)	ne	ne (2)	da	da	ne (2)	ne (2)	n.r.	ne (2)	ne (2)	ne	ne
Češka	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
Danska	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Estonija	da (1)	da (1)	n.r.	ne	n.r.	n.r.	n.r.	da (1) (b)	da (1)	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	ne	n.r.
Finska	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Francija	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Nemčija	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Grčija	da (1)	n.r.	n.r.	da (1)	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da (1)	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da (1)
Madžarska	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Irska	da	da	n.r.	da	n.r.	da	n.r.	da	ne	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da	da
Italija	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Latvija	da	da	n.r.	ne	n.r.	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da	da

Država	Življenjsko zavarovanje	Zasebno zdravstveno zavarovanje	Hipotekarna posojila	Zavarovanje motornih vozil	Potovalno zavarovanje	Invalidnost Zavarovanje dohodka	Potrošniško posojilo	Rentni proizvodi	Nezgodno zavarovanje	Kreditne kartice	Depozitni računi	Zavarovanje posojila	Stanovanjsko zavarovanje	Zasebno zavarovanje odgovornosti	Zavarovanje za dolgotrajno oskrbo	Zavarovanje za hudo bolezen
Litva	da	da	n.r.	ne	n.r.	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da
Luksemburg	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Malta	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
Nizozemska	da (2)	ne	ne (c)	ne	ne (c)	ne (2) (c)	ne (c)	ne (2) (c)	ne	ne (c)	ne (c)	ne (c)	ne (c)	ne (c)	ne (c)	ne (c)
Poljska	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Portugalska	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Romunija	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.
Slovaška	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Slovenija	da	da	n.r.	ne	n.r.	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	n.r.	da	da
Španija	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Švedska	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da
Združeno kraljestvo	da	da	n.r.	da	da	da	n.r.	da	da	n.r.	n.r.	da	da	da	da	da

Viri: Izvajanje direktive o enakosti spolov pri zavarovanju (Implementation of the Insurance Gender Directive), Group Consultatif 2009, če ni drugače določeno: (1) Raziskava o pristojnih organih, Civic Consulting, (2) Razgovori s pristojnimi organi, organi za enakost in panožnimi združenji, Civic Consulting. Opombe: (a) Preglednica kaže, za katere finančne proizvode nacionalna zakonodaja v posamezni državi članici dovoljuje uporabo spola kot dejavnika ocenjevanja v skladu s členom 5(2) direktive o enakosti spolov. (b) Preglednica smrtnosti za oba spola za primer obvezno financiranih pokojninskih rent. (c) Spol lahko zavarovalnice upoštevajo pri izračunavanju, vendar ne sme biti vzrok za razlike v premijah za moške in ženske. n.r.: ni razpoložljivega podatka.

PRILOGA 2

Sporočena uporaba dejavnikov pri oceni tveganja po proizvodu (na podlagi pogostosti, o kateri so poročale zainteresirane strani)

Kategorija proizvoda	Opredelitev kategorije proizvoda	Dejavniki		
		Spol	Starost	Invalidnost
Zavarovalni proizvodi				
Zasebno zdravstveno zavarovanje	Zasebno zdravstveno zavarovanje – zavarovanje, ki krije zdravstvena tveganja poleg nacionalnega sistema zdravstvenega varstva (ali tista zdravstvena tveganja, ki jih navedeni sistem ne krije).	++	++	++
Zavarovanje za hudo bolezen	Zavarovanje za hudo bolezen – zavarovalna polica, na podlagi katere se zavarovancu izplača določen znesek, če prejme diagnozo določene hude bolezni v času veljavnosti zavarovalne police.	++	++	++
Zavarovanje za invalidnost/ Zavarovanje dohodka	Zavarovanje za invalidnost/zavarovanje dohodka – zavarovanje, ki zagotavlja izplačila v nadomestilo izgubljenega dohodka, če je zavarovanec nesposoben za delo zaradi invalidnosti.	++	++	++
Življenjsko zavarovanje	Življenjsko zavarovanje – zavarovanje, ki zagotavlja zlasti izplačilo v primeru dosežene določene starosti ali izplačilo v primeru smrti zavarovanca v korist upravičencev, ki jih je določil.	++	++	++
Rentni proizvodi	Rentni proizvodi (vključno z zasebnimi pokojninami) – zavarovanje, ki zagotavlja redna izplačila v prihodnosti v zameno za vplačilo pavšalnega zneska ali zaporedna vplačila pred začetkom izplačil.	++	++	+
Zavarovanje motornih vozil	Zavarovanje motornih vozil – zavarovanje zasebnih vozil, ki krije vsaj odgovornost povzročitve škode tretji osebi.	++	++	+
Potovalno zavarovanje	Potovalno zavarovanje – začasno zavarovanje, ki le za čas potovanja krije vsaj stroške zdravljenja ter morebiti tudi premoženjsko ali drugo škodo, ki nastane v času potovanja.	+	++	+
Nezgodno zavarovanje	Nezgodno zavarovanje – zavarovanje, ki krije škodo, povzročeno s telesno poškodbo, ali stroške zdravljenja, ki so potrebni po nastanku telesne poškodbe.	+	+	+
Zavarovanje za dolgotrajno oskrbo	Zavarovanje za dolgotrajno oskrbo – zavarovalna polica, ki krije stroške dolgotrajne oskrbe, ki je zdravstveno zavarovanje po preteku vnaprej določenega obdobja ne krije.	+	+	+
Zavarovanje posojila/ Zavarovanje plačila	Zavarovanje posojila/zavarovanje plačila – zavarovanje, ki varuje mesečna plačila posojila, če imetniki izgubijo zaposlitev, so žrtve nesreče ali če zbolijo.	+	+	+
Stanovanjsko zavarovanje	Stanovanjsko zavarovanje – polica premoženjskega zavarovanja, ki krije škodo na zasebnih stavbah in njihovi opremi.	o	+	o
Zavarovanje osebne odgovornosti	Zavarovanje osebne odgovornosti – zavarovanje, ki zagotavlja varstvo pred zahtevki tretjih oseb, tj. do izplačila je upravičena oseba, ki ji je zavarovanec povzročil škodo.	o	+	o
Bančni/posojilni proizvodi (*)				
Hipotekarna posojila	Hipotekarno posojilo – posojilo, zavarovano z nepremičnino.	o	+	o
Potrošniško posojilo (**)	Potrošniško posojilo – kratkoročno posojilo potrošnikom za nakup blaga, vključno s kreditnimi računi na maloprodajnih mestih, osebnimi posojili, nakupi na kredit, a brez kreditnih kartic.	o	+	o
Kreditne kartice	Kreditna kartica – kartica, ki imetniku omogoča nakup blaga in storitev na podlagi imetnikove obljube, da bo plačal za to blago in storitve pozneje.	o	+	o

Kategorija proizvoda	Opredelitev kategorije proizvoda	Dejavniki		
		Spol	Starost	Invalidnost
Depozitni račun	Depozitni račun – tekoči ali varčevalni račun ali druga oblika bančnega računa v bančni instituciji, ki imetniku računa omogoča pologe in dvige denarja.	o	o	o

Opombe: ++ = pogosta poročila o uporabi (s strani 50 ali več odstotkov vseh ustreznih panožnih združenj, aktuarskih združenj ter pristojnih organov in organov za enake možnosti, ki so poročali).
 + = občasna poročila o uporabi (s strani 10 do 50 odstotkov vseh panožnih združenj, aktuarskih združenj ter pristojnih organov in organov za enake možnosti, ki so poročali).
 o = redka poročila o uporabi (s strani manj kot 10 odstotkov vseh panožnih združenj, aktuarskih združenj ter pristojnih organov in organov za enake možnosti, ki so poročali).

Če je bila pogostost poročane uporabe vzrok za odstopanja med tremi skupinami, na katerih temelji ocena (panožna združenja/aktuarska združenja/pristojni organi in organi za enake možnosti), ocena v preglednici pomeni rezultate dveh skupin iz iste kategorije.

V kategorijah proizvodov so lahko vključene različne vrste proizvodov, za katere obstaja ponudba na trgu. Kombinirani proizvodi niso zajeti (npr. kombinacija tekočega računa z zavarovalnim proizvodom).

(*) Starost in spol se včasih uporabljata pri točkovanju kreditne zanesljivosti in to lahko vpliva na zagotavljanje bančnih/posojilnih proizvodov.

(**) Potrošniški kredit vključuje financiranje nakupa motornih vozil in osebna posojila.

PRILOGA 3

Primeri s spolom povezanih praks, ki so dovoljene tudi po izdaji sodbe v zadevi Test-Achats – ocena tveganja pri življenjskem in zdravstvenem zavarovanju

Ocenenje tveganja je postopek, v katerem zavarovalnica oceni tveganje, ki ga pomeni vlagatelj, preden to lahko postane zavarovalni primer. Ločena je od osnovne cene zavarovalnega proizvoda in namenjena upoštevanju profila tveganja vsakega posameznika. Če določeni vlagatelj pomeni večje tveganje glede na vnaprej določena standardna tveganja, ki naj bi veljala zanj, bo zavarovalnica ponavadi zahtevala plačilo dodatne premije tveganja (premija za ocenjeno tveganje). Zavarovalnice uporabljajo obrazce vlog za zbiranje informacij o dejavnih tveganja, ki obsegajo vse od seznama preprostih vprašanj (poenostavljena ocena tveganja) do povsem podrobnih vprašalnikov o zdravju. Zahtevana raven podrobnosti je odvisna od različnih dejavnikov, vključno z zadevnim proizvodom in zavarovalno vsoto. Del tega postopka je lahko tudi zdravniški pregled.

Naslednji seznam vsebuje primere s spolom povezanih zavarovalnih praks, ki so dovoljene v skladu s členom 5(1) Direktive in zato nanje sodba v zadevi Test-Achats ne vpliva. Na splošno je še vedno mogoče upoštevati razlike v telesni zgradbi moških in žensk v vprašanjih in pregledih ter pri razlagi rezultatov zdravniških pregledov. Primeri v nadaljevanju ne posegajo v nacionalno zakonodajo, ki bi urejala določene vidike, ki jih Direktiva ne ureja.

<p>Obrazci vloge</p>	<p>Zavarovalnice lahko zbirajo informacije o dejavniku spola in postavljajo vprašanja v zvezi z boleznimi, povezanimi s spolom. Na obrazcih vloge so lahko navedena različna relevantna vprašanja za vsak spol (razen vprašanj o nosečnosti).</p> <p>Na primer družinska zgodovina je dejavnik tveganja, ki je zlasti relevanten za nekatere proizvode, kot je zavarovanje za hudo bolezen.</p> <p>Ženska z družinsko zgodovino raka na dojki bo ponavadi plačala dodatno premijo za tveganje v primerjavi z žensko, ki nima takšne družinske zgodovine, ker je ključni dejavnik tveganja za tveganje ženske v zvezi z razvojem te bolezni. Vendar pa ni razloga za naložitev dodatne premije moškemu z enako družinsko zgodovino, ker je zanj verjetnost, da bo žrtev raka na dojki, precej majhna.</p>
<p>Zdravniški pregledi</p>	<p>Zahtevani zdravniški pregledi niso nujno enaki za moške in ženske in še naprej je mogoče uporabljati različne preglede glede na spol za zavarovalne preglede, kadar je to potrebno (mamogrami, pregledi prostate itd.).</p> <p>Zavarovalnice lahko tudi še naprej uporabljajo različne omejitve pregledov zaradi upoštevanja različnih možnosti razvoja bolezni pred pregledom. Na primer ishemična bolezen srca je predvsem bolezen moških v glavnem obdobju nakupa zavarovanja in se zelo redko pojavlja pri ženskah pred obdobjem menopavze. Pregled v zvezi z ishemično boleznijo srca je zato precej učinkovitejši pri moških kot pri ženskah. Z upoštevanjem tega dejavnika se je mogoče izogniti nepotrebnim pregledom.</p>
<p>Razlaga rezultatov zdravniških pregledov</p> <p>Različne referenčne vrednosti</p> <p>Različne napovedi za isto bolezen</p>	<p>Zdravstvene referenčne vrednosti/napovedi so lahko za moške in ženske različne, zato je treba spol upoštevati pri razlagi rezultatov zdravniških pregledov, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> — test hemoglobina je običajni test za odkrivanje slabokrvnosti. Običajna raven ni enaka za moške in ženske, kar pomeni, da moški in ženska, ki imata enak popoln test, zdravstveno gledano nista v enakem položaju. Zato je običajno, da se rezultati ocenjujejo na podlagi različnih ravni za moške in ženske; — povišane vrednosti kreatinina so kazalnik bolezni ledvic. Referenčne vrednosti za moške in ženske niso enake, saj imajo moški višje ravni kreatinina, ker imajo več skeletne mišične mase;

	<ul style="list-style-type: none"> — napovedna vrednost hematurije (navzočnosti krvnih celic v urinu) je za moške in ženske različna, saj imajo lahko ženske navidezne pozitivne rezultate zaradi izliva menstrualne krvi; — pregled v zvezi s koronarno srčno boleznijo se ponavadi izvaja z vadbenimi testi. Ker pri mladih ženskah pred izvedbo testa obstaja precej manjša verjetnost pojava koronarne srčne bolezni kot pri moških, je treba pri razlagi pozitivnih rezultatov upoštevati dejavnik spola, saj bi takšni testi na mladih ženskah imeli več navideznih pozitivnih rezultatov kot pa rezultati, ki kažejo na dejanski obstoj bolezni; — ista bolezen ima lahko različne posledice glede na spol. To na primer velja za alportov sindrom, dedno obliko vnetja ledvic. Pričakovana življenjska doba žensk s to motnjo je običajna, edini simptom pri njih pa je hematurija, medtem ko pri moških obstaja verjetnost naglušnosti, motenj vida in odpovedi ledvic pred 50. letom. <p>Zavarovalnice lahko zato sprejemajo različne odločitve v zvezi z oceno tveganja v skladu z normalnimi ravnmi glede na spol, ki jih zagovarja zdravniška stroka. Pogoji ali dejavniki tveganja z vplivom na oba spola, ki so povezani z različno stopnjo resnosti ali različnimi rezultati, so lahko še naprej dejavnik razlikovanja v postopku ocenitve tveganja.</p>
Razlike v telesni zgradbi	<p>Telesna zgradba moških in žensk je različna (na primer kar zadeva skeletno mišično maso) in je vzrok za to, da se referenčne vrednosti in s tem merila za izključitev, ki se uporabljajo za opredeljevanja običajnih in neobičajnih vrednosti, pri moških in ženskah razlikujejo. Na primer moški in ženske ponavadi različno prebavljajo alkohol in vlada ponavadi utemelji usmeritev za varno uživanje alkohola na zdravniškem mnenju, ki določa različno raven glede na spol. Določena raven uživanja, ki je v okviru varnega uživanja za en spol, je lahko zunaj tega okvira za drug spol in lahko pomeni klinično tveganje za ta drugi spol.</p>
Pravice	<p>Osebi z diagnozo iste bolezni ne bosta deležni enakega zdravljenja, saj lahko njun spol vpliva na zdravljenje, ki naj bi bilo zdravstveno najboljše zanj. Na primer rast rakastih tvorb pri nekaterih oblikah raka (npr. ledvičnem raku) je lahko odvisna od hormonov in hormonalno zdravljenje za zadrževanje rasti rakastih tvorb je lahko odvisno od hormonov, ki so povezani s spolom. Zato bosta moški in ženska vložila različne zahteve v zvezi z zavarovalno polico za plačilo stroškov zdravljenja.</p>